👩‍🏫 מהדורה למורה – "מגרש חול שהפך לגינה ירוקה"

דף תרגול קצר: הטקסט, חמשת שלבי פירוק השאלה, מיון לפי ממדים, שאלות בחירה, כתיבה וכרטיס יציאה. כתבה · כיתה ז' · מסלול רגיל.

⏱️ כ־35–45 דקות. השאלות לקוחות מהטקסט שבאתר (עמוד "תרגול" ו"פרקו את השאלה"). תשובות מלאות לדוגמה – גם במהדורה למורה של החוברת המלאה.

🔑 מפתח תשובות

א' 1 · מסמנים: "ציינו" · "שלושה" · "צמחים" · "בגינה" | ממד: איתור מידע | מה עליי לעשות: לחפש בפסקה 1 את רשימת הצמחים ולכתוב שלושה מהם | התשובה חייבת לכלול: צמח ראשון; צמח שני; צמח שלישי

א' 2 · מסמנים: "מה ניתן להסיק" · "יונתן" · "בפסקה 3" · "התמודדו" · "הסבירו" | ממד: פרשנות והיסק | מה עליי לעשות: לקרוא שוב את דברי יונתן, לזהות מה השתנה אצל התלמידים ולכתוב מסקנה עם הסבר | התשובה חייבת לכלול: מסקנה: לא ויתרו, למדו מהטעות; ראיה מדברי יונתן ("בהתחלה התאכזבנו... אבל אז הבנו"); הסבר במילים שלי

א' 3 · מסמנים: "האם" · "לדעתכם" · "הביעו דעה" · "נמקו" · "שני נימוקים" | ממד: הערכה וביקורת | מה עליי לעשות: לקבוע עמדה, למצוא נימוק בכתבה ולהוסיף נימוק משלי | התשובה חייבת לכלול: עמדה ברורה; נימוק מן הכתבה; נימוק נוסף (מהכתבה או משלי)

ב' 1 · 1–ג · 2–ד · 3–ב · 4–ה · 5–א

ב' 2 · 1 – איתור מידע · 2 – איתור מידע · 3 – פרשנות והיסק · 4 – פרשנות והיסק · 5 – הערכה וביקורת

ב' 3 · 1 – ב (בדק כמה מים צריך כל צמח) · 2 – ג (מוקדם בבוקר) · 3 – א (שהם אחראים)

ג' 1 · שאלה 8 · הערכה וביקורת · חייבת לכלול: כותרת חדשה קצרה; הסבר הקשר בין הכותרת לתוכן; השוואה מנומקת לכותרת המקורית (יש לקבל כל עמדה מנומקת)

🎟️ כרטיס יציאה

תשובות אישיות. כדאי לאסוף ולבדוק: האם התלמידים והתלמידות מזהים מילת שאלה ויודעים מה היא דורשת?

✏️ דף התלמיד/ה – "מגרש חול שהפך לגינה ירוקה"

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

כתבה · כיתה ז' · מסלול רגיל

כתבה

מגרש חול שהפך לגינה ירוקה

תלמידי כיתה ז'3 הפכו פינה עזובה בחצר לגינת ירקות ותבלינים – ולמדו בדרך הרבה יותר ממדעים

1. עד לפני כמה חודשים הייתה הפינה שמאחורי אולם הספורט מקום שאיש לא רצה להתקרב אליו: חול יבש, קוצים ושקיות שהרוח הביאה. היום מחכות שם שש ערוגות מעץ, ובהן עגבניות שרי, חסה, נענע, בזיליקום ופטרוזיליה. את השינוי עשו תלמידי כיתה ז'3, יחד עם המחנכת שלהם, המורה למדעים, וכמה הורים מתנדבים.

2. "הכול התחיל משאלה בשיעור מדעים," מספרת ליה, אחת מתלמידות הכיתה. "למדנו על צמחים, ומישהו שאל למה אנחנו רק קוראים עליהם בספר ולא מגדלים אותם באמת." המורה הציעה לכיתה להכין תוכנית, והתלמידים חולקו לצוותים: צוות תכנון שמדד את השטח, צוות השקיה שבדק כמה מים צריך כל צמח, וצוות תיעוד שצילם וכתב יומן גינה.

3. העבודה לא הייתה קלה. בשבועות הראשונים פינו התלמידים יותר משלושים שקי פסולת, וכמה מהשתילים הראשונים נבלו בגלל החום. "בהתחלה התאכזבנו מאוד," מודה יונתן, "אבל אז הבנו שצריך להשקות מוקדם בבוקר ולא בצהריים, ולשים שכבת עלים יבשים מעל האדמה כדי לשמור על הלחות." מאז רוב השתילים צומחים יפה.

4. הגינה הפכה למקום שבו לומדים כמעט כל מקצוע. בשיעורי מתמטיקה מחשבים שטחים של ערוגות, בשיעורי לשון כותבים יומן גינה, ובשיעורי מדעים בודקים איך האור משפיע על הצמיחה. "אפילו תלמידים שלא אוהבים לשבת בכיתה מגיעים לגינה בהפסקה," מספרת המחנכת, "ושם הם מגלים כמה הם אחראים."

5. בחודש שעבר קטפו התלמידים את היבול הראשון. את העלים הירוקים הם הכינו לסלט משותף, ואת הנענע ייבשו ותלו בשקיות קטנות שנמכרו ביריד בית הספר. הכסף שנאסף ישמש לקניית מערכת השקיה בטפטוף. עכשיו חולמים בכיתה על ערוגה נוספת – ערוגה של צמחי ריח, שתוכל לשמח גם את ילדי הגן הסמוך שיבואו לביקור.

📚 **מילים חשובות: ערוגה** – חלקת אדמה קטנה בגינה שבה שותלים צמחים · **נבלו** – התייבשו ונחלשו, איבדו את הירוק והחיים · **לחות** – מעט מים שנשארים באדמה או באוויר · **יבול** – כל מה שקוטפים או אוספים מהצמחים · **תיעוד** – כתיבה וצילום של מה שקורה, כדי לזכור ולשתף · **השקיה בטפטוף** – צינורות שמוציאים מים טיפה אחר טיפה ליד כל צמח

חלק א' – מפרקים את השאלה בחמישה שלבים

💡 לכל שאלה: ① קראו עד הסוף ② כתבו מה השאלה כבר מספרת ③ סמנו בעיפרון את מילת השאלה ואת מילות המשימה ④ בחרו ממד וכתבו מה עליכם לעשות ⑤ ענו במשפטים מלאים.

1. ציינו שלושה צמחים שגדלים היום בגינה. (שאלה 1 בטקסט · 10 נק')

② מה השאלה מספרת לי? _____

③ **סימנתי** ☐ ④ ממד: ◯ 🔍 **איתור מידע** ◯ 🧩 **פרשנות והיסק** ◯ ⚖️ **הערכה וביקורת**

④ מה עליי לעשות? _____

⑤ התשובה שלי: _____

2. מה ניתן להסיק מדברי יונתן בפסקה 3 על הדרך שבה התמודדו התלמידים עם הקושי? הסבירו.

(שאלה 4 בטקסט · 15 נק')

② מה השאלה מספרת לי? _____

③ **סימנתי** ☐ ④ ממד: ◯ 🔍 **איתור מידע** ◯ 🧩 **פרשנות והיסק** ◯ ⚖️ **הערכה וביקורת**

④ מה עליי לעשות? _____

⑤ התשובה שלי: _____

3. האם לדעתכם כדאי שבכל בית ספר תהיה גינה שהתלמידים מטפלים בה? הביעו דעה ונמקו בשני נימוקים, אחד מהם לפחות מן הכתבה. (שאלה 7 בטקסט · 15 נק')

② מה השאלה מספרת לי? _____

③ **סימנתי** ☐ ④ ממד: ◯ 🔍 **איתור מידע** ◯ 🧩 **פרשנות והיסק** ◯ ⚖️ **הערכה וביקורת**

④ מה עליי לעשות? _____

⑤ התשובה שלי: _____

חלק ב' – מילות שאלה, ממדים והבנה

1. התאימו כל מילת שאלה למה שהיא מבקשת לעשות. כתבו את האות המתאימה.

#	מילת השאלה	האות		מה עליי לעשות?
1	מה / מי / מתי / היכן	_____	**א**	לתת מקרה מוחשי שממחיש רעיון
2	הסבירו	_____	**ב**	להעתיק מילים מדויקות מהטקסט
3	העתיקו / מצאו	_____	**ג**	לאתר פרט שכתוב בטקסט
4	עד כמה משכנע	_____	**ד**	לפרש ולהבהיר במילים שלי
5	הביאו דוגמה	_____	**ה**	לבקר את הטיעון: נימוקים, דוגמאות, טיעון נגד

2. מיינו: לאיזה ממד שייכת כל שאלה? סמנו ✔ בעמודה המתאימה.

#	השאלה	🔍 איתור מידע	🧩 פרשנות והיסק	⚖️ הערכה וביקורת
1	על פי פסקה 2, איזה צוותים הקימו התלמידים? ציינו שני צוותים ומה היה תפקידו של כל אחד מהם.	◯	◯	◯
2	מה עשו התלמידים כדי שהשתילים יפסיקו לנבול? ציינו שני פתרונות.	◯	◯	◯

3	מה הכוונה במשפט של המחנכת: "ושם הם מגלים כמה הם אחראים"? הסבירו את המשפט בהקשר של הכתבה.	◯	◯	◯
4	מדוע לדעתכם בחר הכותב לפתוח את הכתבה בתיאור של "חול יבש, קוצים ושקיות"? הסבירו מה התיאור מוסיף לכתבה.	◯	◯	◯
5	הציעו כותרת אחרת לכתבה, והסבירו מדוע לדעתכם היא מתאימה. האם היא טובה יותר מהכותרת המקורית? נמקו.	◯	◯	◯

3. בחרו את התשובה הנכונה לפי הטקסט. הקיפו את האות.

1. מה עשה צוות ההשקיה?

◯ א. מדד את השטח

◯ ב. בדק כמה מים צריך כל צמח

◯ ג. כתב יומן גינה

2. מתי התחילו להשקות?

◯ א. בצהריים

◯ ב. בלילה

◯ ג. מוקדם בבוקר

3. מה מגלים התלמידים בגינה?

◯ א. שהם אחראים

◯ ב. שהם עייפים

◯ ג. שהם לא אוהבים צמחים

חלק ג' – כותבים תשובה מלאה

1. הציעו כותרת אחרת לכתבה, והסבירו מדוע לדעתכם היא מתאימה. האם היא טובה יותר מהכותרת המקורית? נמקו. (שאלה 8 בטקסט · הערכה וביקורת)

💡 לפני שעונים: סמנו את מילות השאלה וכתבו לעצמכם "מה עליי לעשות". אחר כך ענו: עמדה + נימוקים + קשר לטקסט.

☐ פתחתי במילים מהשאלה ☐ עניתי על כל חלקי השאלה ☐ נימקתי וקישרתי לטקסט

🎟️ כרטיס יציאה

1. מילת שאלה אחת שלמדתי לזהות היום ומה היא דורשת: _____
2. השלב מתוך החמישה שהכי עזר לי: _____
3. שאלה שעדיין קשה לי לפרק: _____

איך הרגשתי בתרגול? ☐ 😀 ☐ 🙂 ☐ 😐 ☐ 😟